

CIV-CARE Poo1

HOOFD POSITIONPAPER 004

VERTROUWEN ALS VOORWAARDE VOOR MAATSCHAPPELIJKE STABILITEIT

GOVERNANCE-POSITIONERING BINNEN CIV-CARE_Poo1

Documentcode:

CIV-CARE_Poo1_HPPoo4_Vertrouwen-als-Voorwaarde-voor-Maatschappelijke-Stabiliteit_vo.9

Status: Concept (open voor publieke reflectie)

Reikwijdte: Zorgketens, bestuursrechtelijke contexten, toezichtstructuren, digitale governance, maatschappelijke netwerken.

Onderdeel van: CIV-CARE Poo1 – Normatief kader voor zorg, rechtsbescherming en menselijke maat

1. INLEIDING EN AANLEIDING

Maatschappelijke stabiliteit berust niet uitsluitend op rechtmatigheid, maar op legitimiteit. Legitimiteit ontstaat waar vertrouwen aanwezig is.

Binnen hedendaagse zorg- en bestuurscontexten is een ontwikkeling zichtbaar waarin controle, risicobeheersing en procedurele borging steeds dominanter worden. Hoewel deze ontwikkeling begrijpelijk is vanuit rechtsstatelijk perspectief, kan zij cumulatief leiden tot verlies van relationele legitimiteit.

Deze positionpaper introduceert vertrouwen als stabiliteitsvoorwaarde en ontwikkelt een samenhangend governancekader ter begrenzing van machtsconcentratie en systeemdruk.

De inhoudelijke uitwerking geschiedt via de sub-positionpapers SHPPoo4-01 t/m 08.

2. DOEL EN FUNCTIE VAN DEZE HOOFD- POSITIONPAPER

HPPoo4 heeft een overkoepelend en systematisch karakter en beoogt:

- vertrouwen te positioneren als bestuurlijk legitimatiebeginsel (zie SHPPoo4-01);
- machtsconcentratie en systeemoverbelasting te analyseren (SHPPoo4-02);
- wantrouwen als organiserend model te duiden (SHPPoo4-03);
- cumulatieve afhankelijkheid en institutionele druk zichtbaar te maken (SHPPoo4-04);
- federatieve governance als stabiliteitsmodel te formuleren (SHPPoo4-05);

- digitale autonomie via Self-Sovereign Identity te integreren (SHPP004-06);
- juridisering proportioneel te positioneren (SHPP004-07);
- participatie en netwerklegitimiteit relationeel te verankeren (SHPP004-08).

HPP004 fungeert daarmee als normatief ankerpunt voor de stabiliteitsarchitectuur binnen CIV-CARE P001.

3. NORMATIEF UITGANGSPUNT

Deze positionpaper is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- menselijke waardigheid als primair beginsel;
- proportionaliteit van interventies;
- tijdelijkheid van bevoegdheden;
- expliciete en controleerbare roltoekenning;
- machtsbegrenzing als legitimatie-eis;
- participatie als structurele legitimatiebron.

Vertrouwen wordt hierbij niet benaderd als emotioneel begrip, maar als bestuurlijk relevante stabiliteitsfactor.

4. VERTROUWEN ALS LEGITIMATIEGROND

Vertrouwen vormt de relationele dimensie van legitimiteit.

SHPP004-01 werkt uit hoe rechtmatigheid noodzakelijk maar niet voldoende is voor ervaren legitimiteit. Wanneer besluiten juridisch correct zijn maar relationeel onbegrijpelijk of disproportioneel worden ervaren, ontstaat spanning.

Vertrouwen functioneert in dit kader als indicator van stabiliteit.

5. ANALYSE VAN DESTABILISERENDE FACTOREN

5.1 MACHTSCONCENTRATIE (SHPP004-02)

Wanneer bevoegdheden zich ophopen, uitvoeringsruimte afneemt en gegevens gecentraliseerd worden, ontstaat systeemkwetsbaarheid.

5.2 WANTROUWEN ALS ORGANISATIEMODEL (SHPP004-03)

Wanneer risicobeheersing het primaire organiserende principe wordt, verschuift de relatie van samenwerking naar controle.

5.3 SCHULD EN INSTITUTIONELE DRUK (SHPP004-04)

Cumulatieve afhankelijkheidsrelaties kunnen leiden tot langdurige systeemdruk en verlies van autonomieperspectief.

Deze drie factoren vormen samen de analysebasis van HPP004.

6. CONSTRUCTIEVE STABILITEITSMODELLEN

6.1 FEDERATIEVE GOVERNANCE (SHPP004-05)

Stabiliteit wordt versterkt wanneer:

- bevoegdheden expliciet en beperkt zijn;
- functies gescheiden zijn;
- machtsaccumulatie wordt voorkomen;
- autonomie behouden blijft.

6.2 DIGITALE AUTONOMIE (SHPP004-06)

Digitale identiteit en gegevensbeheer mogen geen gecentraliseerde machtsinstrumenten worden.

Self-Sovereign Identity biedt een model voor begrensde digitale machtsuitoefening.

7. PROPORTIONELE ESCALATIE

SHPP004-07 maakt onderscheid tussen juridisering als noodzakelijk rechtsbeschermingsinstrument en relationele herpositionering als stabiliserend alternatief vóór escalatie.

Juridisering is legitiem waar rechten worden geschonden.

Zij is destabiliserend wanneer zij reflexmatig en prematuur wordt ingezet.

8. PARTICIPATIE EN NETWERKLEGITIMITEIT

SHPP004-08 positioneert participatie als structurele legitimatiebron.

Formele inspraak zonder daadwerkelijke invloed ondermijnt vertrouwen.

Netwerklegitimiteit ontstaat waar betrokkenen reële invloed ervaren en communicatie wederkerig is.

9. SYSTEMATISCHE SAMENHANG VAN DE SHPP004-REEKS

De reeks SHPP004-01 t/m 08 vormt een gelaagde stabiliteitsarchitectuur:

1. Legitimatiebasis (vertrouwen)
2. Analyse van machts- en drukmechanismen
3. Constructieve machtsbegrenzing

4. Digitale decentralisatie
5. Proportionele escalatie
6. Relatieve verankering via participatie

HPP004 fungeert als overkoepelend normatief kader waarin deze elementen samenkomen.

10. VERHOUDING TOT WET- EN REGELGEVING

Deze positionpaper:

- respecteert bestaande bestuursrechtelijke kaders (Awb);
- doet geen afbreuk aan wettelijke zorgstructuren (Jeugdwet);
- sluit aan bij AVG-beginselen inzake dataminimalisatie en privacy-by-design;
- vervangt geen rechtsmiddelen;
- creëert geen publiekrechtelijke bevoegdheden.

HPP004 biedt een governancekader binnen bestaande rechtsstatelijke structuren.

11. POSITIONERING BINNEN CIV-CARE P001

HPP004 vormt:

- de stabiliteitslijn binnen CIV-CARE P001;
- de normatieve verdieping van legitimiteitsvraagstukken;
- de structurele tegenhanger van escalatie- en juridiseringsdynamieken;
- het verbindend kader tussen systeemanalyse (HPP001–HPP002) en herstel (HPP003).

De sub-positionpapers SHPP004-01 t/m 08 vormen de formele uitwerking ervan.

12. OPEN KARAKTER EN UITNODIGING TOT REFLECTIE

Deze hoofd-positionpaper is gepubliceerd als concept (vo.9).

CIV-CARE nodigt uit tot:

- juridische reflectie;
- bestuurskundige analyse;
- praktijktoetsing;
- kritische tegenlezing.

Niet om consensus te forceren, maar om stabiliteit te versterken.

13. SLOTVERKLARING

Stabiliteit ontstaat niet door maximale controle, maar door begrensde en transparante machtsuitoefening.

Vertrouwen groeit waar:

- bevoegdheden expliciet zijn;
- interventies tijdelijk zijn;
- participatie reëel is;
- digitale autonomie wordt gewaarborgd;
- juridisering proportioneel wordt toegepast.

HPP004 en de sub-positionpapers SHPP004-01 t/m 08 vormen samen het stabiliteitskader van CIV-CARE P001.

GOVERNANCE EN VERSIESTANDAARD (CIV-CARE)

vo.9 – Concept

Geconsolideerde versie met geïntegreerde verwijzingen naar SHPP004-01 t/m 08.
Open voor reflectie en aanscherping.

v1.0 – Vastgesteld kaderdocument

Formeel vastgesteld als normatief referentiekader binnen CIV-CARE P001.

PUBLIEKE CALL-TO-ACTION

Van analyse naar stabiliteit

Deze positionpaper is geen afgerond antwoord, maar een uitnodiging.

Een uitnodiging om te reflecteren op vertrouwen als bestuurlijke factor.

Om te onderzoeken waar controle stabiliteit vervangt.

En om bij te dragen aan een governance-model waarin legitimiteit relationeel wordt opgebouwd.

Wij nodigen u uit om:

- deze positionpaper te bevragen;
- governance- of juridische reflectie te delen;
- voorbeelden aan te dragen waar vertrouwen stabiliteit versterkte of juist ontbrak;
- bij te dragen aan verdere normontwikkeling binnen CIV-CARE P001.

Uw bijdrage hoeft geen oplossing te zijn.

Zij hoeft slechts bij te dragen aan zorgvuldige dialoog.

Vertrouwen begint bij transparantie.